

UNPROFOR v Bosni in so bili tako vedno korak pred njimi, rezultat česar so bili potem masakri civilnega prebivalstva kot n.pr. Srebrenica.

Po referatih je bil ob osmi uri letni članski sestanek mednarodne zveze za zgodovino obveščevalnih služb.

V nedeljo je bila tema okrogle mize »Razširitev Evropske skupnosti – novi izzivi za evropsko obveščevalno skupnost.« Na okrogli mizi, ki jo je vodil upokojeni admiral nemške mornarice Sigurd Hess so sodelovali Franz Berndorfer iz avstrijske vojaške obveščevalne službe, Gert – Rene' Polli, direktor avstrijske notranje varnostne službe, Marco Giaconi iz italijanskega obrambnega ministrstva iz Rima, Miroslav Tudjman profesor na zagrebški univerzi in bivši predstojnik hrvaških obveščevalnih služb, Marijan Gula iz Bratislave, direktor Inštituta narodnega spomina, general Todor Bojadijev, član bolgarskega parlamenta in bivši vodja bolgarske obveščevalne službe, Cees Wiebes iz univerze v Amsterdamu in Robert D. Steele, v imenu OSS.NET iz Oaktona. Najkrajši povzetek vseh referatov in razprav po njih bi bil, da se v sodobnem svetu terorizem globalizira, medtem ko so obveščevalci vsake države podrejeni nacionalnim interesom, omejeni z nacionalnimi mejami in da bi za bolj uspešno borbo proti terorizmu in drugim varnostnim izzivom morali svojo dejavnost bolj povezati in odpraviti medsebojno nezaupanje, kar pa bo glede na preteklost zelo težko. Takšna srečanja so priložnost za medsebojno spoznavanje in izmenjavo izkušenj. Nujno pa bi morali v vodenju obveščevalnih služb več pozornosti nameniti zgodovinskim dejstvom in spoznanjem, da ne bi ponavljali napak.

Glede na to, da so bili referenti vse tri dni strogo omejeni na dvajset minutno predstavitev svoje teme, ki so ji sledile razprave je organizator pozval vse navzoče, da daljšo verzijo svojega prispevka pripravijo do konca septembra za tisk.

Posvetovanje se je končalo v nedeljo popoldan s kratkim obiskom zgodovinskih znamenitosti Gradca, mesta, ki ga je John Le Carre, ki je bil tudi povabljen, a ni uspel priti, opisal v mnogih svojih zelo branih knjigah, saj je v njem neposredno po koncu vojne opravljal obveščevalne in protiobveščevalne naloge v britanski zasedbeni coni po koncu druge svetovne vojne.

Ljuba Dornik Šubelj

Mednarodna konferenca »Rethinking the Dissolution of Yugoslavia«

London, 18. – 19. junija 2004.

V organizaciji Centra za jugovzhodnoevropske študije na Fakulteti za slovanske in vzhodnoevropske študije na Univerzi v Londonu (*Centre for South-East European Studies, School of Slavonic and East European Studies, University College London*) je 18. in 19. junija 2004 potekala mednarodna konferenca z naslovom »*Ponovno razmišljanje o razpadu Jugoslavije*«. Konferenco sta organizirala Jasna Dragović-Soso s Centra za jugovzhodnoevropske študije ter Lenard Cohen s Simon Fraser University v Vancouvru, Kanada. Konferenca je bila prvotno zamišljena kot priprava na poročilo Druge skupine »Pobude znanstvenikov za jugovzhodno Evropo«, vendar pa sta se organizatorja ločila od te »Pobude« in tako organizirala konferenco kot neodvisno prireditev.

Na začetku sta organizatorja orisala problematiko razpadanja Jugoslavije in pri tem skušala odgovoriti na že nič kolikokrat postavljena vprašanja o »krivicah« za razpad Jugoslavije ter na vprašanje, ali je šlo v jugoslovanskem primeru za razpad celotne države ali za odcepitev posameznih republik. Nato je Carol Lilly z Univerze v Nebraski predstavila zgodovino nacionalnih ideologij z vidika »preživetja« jugoslovanske države in to tako za Jugoslavijo kot celoto kakor tudi za njene posamezne narode, voditeljica britanske delegacije na konferenci v Daytonu Dame Pauline Neville-Jones pa britanske poglede na razpadanje Jugoslavije ter svoje spomine na daytonsko konferenco. Mark Biondich, zgodovinar zaposlen na oddelku za zločine zoper človeštvo pri kanadskem Ministrstvu za pravosodje, in Stevan K. Pavlowitch z Univerze v Southamptonu sta orisala zgodovino razvoja jugoslovanske ideje med

obema svetovnima vojnama. Ob zaključku prvega dne konference je Nicholas Miller z Boise State University predstavil še vlogo intelektualcev pri razvoju posameznih nacionalizmov v Titovi Jugoslaviji, Predrag Marković z Instituta za suvremenu historiju v Beogradu pa boj za skupna šolska jedra v osemdesetih letih 20. stoletja.

Drugi dan konference je Audrey Helfant Budding s harvardske univerze predstavila samoodločbo narodov, ljudstev in republik v okviru socialistične Jugoslavije, Jill Irvine z Univerze v Oklahomi pa prispevek z naslovom »Ponovno odprtje nacionalnega vprašanja v Jugoslaviji v šestdesetih letih 20. stoletja«, katerega soavtor je bil pokojni Dennison Rusinow. Zelo zanimivo je bilo predavanje Michaela Palaireta z Univerze v Edinburghu, v katerem je predstavil boj za denarna sredstva iz zvezne blagajne med posameznimi jugoslovanskimi regijami v osemdesetih letih in razpad Jugoslavije. Eric Gordy z Univerze Clark je nato odprl dilemo, ali je bil razpad jugoslovanske federacije načrten ali rezultat »taktike«. Podobno vprašanje si je ob orisu slovenskega in hrvaškega predloga za konfederalno ureditev Jugoslavije zastavil Dejan Jović z Univerze Stirling. V nadaljevanju konference se je Florian Biber z Evropskega centra za manjšinska vprašanja v Beogradu v svojem prispevku ukvarjal z vlogo Jugoslovanske ljudske armade v procesu razpadanja nekdanje Jugoslavije, avtor teh vrstic pa z vlogo izseljenških skupnosti z območja nekdanje Jugoslavije. Ob zaključku je Paul Shoup z Univerze v Virginiji orisal vlogo Zahoda pri razpadanju Jugoslavije, pri čemer se je opiral zlasti na poročila CIA-e o nevarnosti procesa razpadanja Jugoslavije, ki so datirana v mesec oktober 1990.

Referati s simpozija bodo objavljeni v posebni knjigi, ki jo bo izdala Purdue University Press iz West Lafayette, Indiana.

Matjaž Klemenčič

34. mednarodni kulturnozgodovinski simpozij Mogersdorf-Modinci

Nagyatád, 29. junija – 2. julija 2004.

Letošnji, že 34. mednarodni kulturnozgodovinski simpozij Mogersdorf je v organizacijskem smislu imel dve pomembni novosti. Prva je ta, da so se udeleženci zbrali v zdraviliškem kraju Nagyatád v županiji Somogy, to pa je pomenilo, da je med organizatorje pristopila še tretja madžarska županija Somogy, poleg dosedanjih Vasa in Zale. K županiji Somogy spada univerza v Pécsu. Druga novost je bila ta, da se je prvič zgodilo, da na simpoziju ni sodelovala slovenska stran, za katero v organizacijskem smislu skrbi mariborska univerza. Na uradnih vabilih sta bili sicer natisnjeni imeni dveh referentov dr. Olge Janša-Zorn in dr. Andreja Studna, ker pa mariborska univerza kot organizatorica slovenske strani, ni hotela plačati prevodov referatov, kar bi sicer po sklenjenem mednarodnem dogovoru morala, referentov pač ni bilo. Bilo ni tudi nobenih slovenskih udeležencev, navzoča sva bila le člana mednarodnega organizacijskega komiteja, od katerih je eni stroške plačala mariborska univerzitetna knjižnica, drugi pa je šel na lastne stroške. Presenečenje med ostalimi delegacijami in udeleženci je bilo kar precejšnje, mene, ki že 18 let vodim slovensko delegacijo pa je bilo tudi sram, ker se je vodstvo mariborske univerze tako mirno odločilo, da s tem simpozijem noče imeti nič več, čeprav je bila prav predhodnica mariborske univerze ustanovna članica te večdesetletne znanstvene konference in je bilo to tedaj eno prvih, če ne sploh prvo mednarodno sodelovanje porajajoče se univerze v Mariboru. Strokovna revija pač ni mesto, kjer bi razpravljali o tem, zakaj je do tega prišlo, vseeno pa je prav, če povemo, da si je univerza s to potezo napravila škodo, kajti tu ne gre samo za neko konferenco, pač pa tudi za sodelovanje univerz v Gradcu, Salzburgu, Dunaju, Budimpešti, Pécsu in Zagrebu. Odločitev mariborske univerze je prišla prav v času, ko naj bi univerze čimbolj sodelovale med seboj, izmenjevale študente in profesorje ter se spoznavale.

Zato je odločitev rektorja mariborske univerze milo rečeno nenavadna in težko razumljiva. Omalovaževanje tega simpozija se je začelo čutiti že pred nekaj leti, trend se je vsako leto stopnjeval in letos